

Aspecte ale întregului în pictura naivă

Cea de-a - VIII -a ediție a Salonului Internațional de Artă Naivă, *Gheorghe Sturza* -organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, în colaborare cu Direcția Județeană pentru Cultură și Uniunea Creatorilor de Artă, filiala Iași - s-a desfășurat din perspectiva a două momente ce vor rămâne cu siguranță în memoria botoșănenilor. Pe de o parte ca eveniment dedicat memoriei regretatului etnograf Margareta Mihalache, pe de altă parte ca elogi adus frumuseții, culorilor și artei, ambele perspective unindu-se sub semnificația numărului 8, simbolul ordinii cosmice divine, al antitezei întuneric-lumină, numărul care este conectat - din punct de vedere psihologic - la tărâmul dincolo de timp și moarte.

Expoziția pare să îmbine doi timpi – trecut / prezent - încercând parcă să definească și să evalueze parte din activitatea independentă a fiecărui expozant, sintetizând la final natura, amploarea și reperele artei naive. Ne reîntâlnim astfel cu reflecțiile imaginilor arhaice ale unui peisaj pierdut, redat prin simboluri care exprimă o realitate arhetipală ilustrată în picturi cu spirit ludic, jovial și trimiteri la expresiile artistice ale sufletului. Pentru a rafina sensul picturilor naive este nevoie să învățăm să le înțelegem. Menționez *a învăța* deoarece este important să diferențiem, pentru a nu confunda, pictura naivă de pictura tradițională, academică, caracterizată de rigurozitatea teoretică a conceptelor și regulilor compoziționale. Comparativ cu pictura academică, în arta naivă, raportul se schimbă, prin apariția de forme inegale, culori îndrăznețe - indiferent de compoziție - și detalii bogate, indiferent dacă sunt în primul plan sau în fundalul picturilor. Problema perspectivei și regulile compoziționale sunt abandonate în favoarea spiritului liber, axat pe memorie și retrospectiva amintirilor semnificative pentru autor. Așadar este foarte important să învățăm să privim și să extragem sensul unei picturi naive, pentru a-i depăși încadrările teoretice și astfel, să pătrundem în sensul lăuntric al imaginii prin interconectarea senzației, sentimentului, gândirii și intuiției, astfel încât pictura să capete un nou înțeles viu și lumios.

Chiar dacă pictura naivă nu este o ilustrare a lumii exterioare, ci doar conceptualizarea ei, fiecare simbol folosit de pictor oscilează între inconștient și

conștientul care constelează ceea ce a fost imaginat pe tărâmul conștiinței și anume, o realitate similară celei trăite. Practic, imaginea devine o oglindire a artistului, un *reflexio* spre propriul interior cu rezultatul că în locul unei imagini concrete, apar reacții instinctive care ar putea fi interpretate ca meditare sau cugetare. Pictorialitatea regăsită în expoziție este o conceptualizare a unui model propriu al lumii, complet coerent în cadrul experienței pictorului.

Amintirile ancestrale, familiare și evenimentele individuale formează un cadru unificat pentru pictorul naiv care structurează în fond o gândire narativă unde imaginea pictată capătă explicații poetice, iar sinceritatea deprinsă din experiența expozantului este legată de valorile și interesele proprii ale acestuia.

Faptul că avem participanți din diferite țări precum Cehia, Finlanda, Lituania, Slovenia, S.U.A, Israel, Franța și Italia, susține importanța picturii naive manifestată prin identitatea expozanților, atât a unei identități personale cât și una socială, cu varietăți pe specificul etnografic.

Alături de lansarea de carte a pictorului și scriitorului ieșean, Calistrat Robu, expozant de altfel în cadrul Salonului, picturile devin povești încărcate de emoții reproduse în memorie și finalizate pe pânză ca narațiuni de viață, îmbrăcând sensul și forma perspectivei asupra universului interior și exterior.

În sinteză, Salonul de Artă Naivă care deja a făcut tradiție în Botoșaniul marilor personalități ale culturii române, reprezintă o rememorare și reamintire a faptului că arta este esențială omului, oferind chiar și în condițiile dificile, calea spre lumină.

Critic de artă, Felicia Acsinte